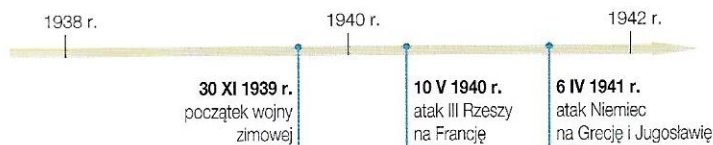

2 PODBÓJ EUROPY PRZEZ STALINA I HITLERA

ZANIM POZNASZ NOWY TEMAT

1. Przypomnij postanowienia paktu Ribbentrop-Mołotow.
2. Wskaż terytoria Rzeczypospolitej zajęte przez wojska niemieckie i radzieckie.

WOJNA ZIMOWA

W latach 1939–1941 Związek Radziecki ściśle współpracował z Niemcami, dostarczając im znaczne ilości zaopatrzenia, w tym ropę naftową. Jednocześnie Stalin prowadził własną politykę ekspansji zgodną z ustaleniami paktu Ribbentrop-Mołotow. Po zajęciu Polski i założeniu swoich baz wojskowych w państwach bałtyckich podjął decyzję o podporządkowaniu **Finlandii**. 12 października 1939 r. ZSRR zażądał od Finów przesunięcia istniejącej granicy na Przesmyku Karelskim o 25 km i oddania tego terytorium wraz ze znajdującymi się tam umocnieniami Moskiew. Ponadto mieli oni zgodzić się na wydzierżawienie ZSRR półwyspu Hanko, gdzie planowano zbudować bazę radzieckiej marynarki. W zamian za te ustępstwa Związek Radziecki oferował Finlandii dwa razy większy obszar słabo rozwiniętych i niezaludnionych terenów tajgi w Karelii. Finowie odrzucili jednak te żądania, traktując je jako równoznaczne z uzależnieniem własnego kraju. W tej kwestii liczyli także na wstawiennictwo i pomoc Ligi Narodów oraz innych państw skandynawskich. Mimo to Stalin nie zrezygnował ze swoich planów dotyczących zajęcia tego państwa.

26 listopada 1939 r. władze radzieckie wydały fałszywe oświadczenie,

że ich terytorium zostało ostrzelane przez wojska fińskie. W ten sposób Sowietzi uzyskali pretekst do ataku na Finlandię, który rozpoczęli **30 listopada**, bez formalnego wypowiedzenia wojny. Wybuchła wówczas **wojna zimowa**, nazwana tak od pory roku toczonych działań zbrojnych. Armią fińską dowodził **marszałek Carl Gustaf Mannerheim**. Stalin planował szybko zająć Finlandię i ustanowić tam komunistyczny rząd, jednak jego wojska zostały powstrzymane na granicy kraju przez umocnienia tzw. **linii Mannerheima**. Ponadto wielu żołnierzy radzieckich poniosło śmierć z powodu braku wyposażenia niezbędnego do walk podczas surowej zimy. W przeciwieństwie do nich Finowie znakomicie znali i wykorzystywali panujące tam warunki klimatyczne, dzięki czemu mogli zadać wrogowi dotkliwe straty. Jednak dysproporcja sił i uporczywe ataki Sowietów doprowadziły ostatecznie do przełamania fińskiej obrony.

Cały świat potępił agresję ZSRR, a Liga Narodów wykluczyła go ze swoich szeregów, lecz żaden kraj nie udzielił zdecydowanego wsparcia militarnego samotnej Finlandii. W tej sytuacji rząd fiński musiał zgodzić się na rokowania pokojowe. Traktat kończący konflikt podpisano **12 marca 1940 r.** Na jego mocy Finlandia utraciła ponad 10% swojego terytorium, w tym miasto Wyborg oraz graniczne fortyfikacje.

Stanowisko karabinu maszynowego obsługiwane przez żołnierzy fińskich podczas walk z Armią Czerwoną zimą na przełomie 1939–1940 r. W celu lepszego zamaskowania swoich pozycji cała drużyna miała białe ubrania ochronne utrudniające dostrzeżenie pośród śniegów.

■ fotografia, Finlandia, XII 1939 r.

